

2022. gada dzimumu līdztiesības indekss – Dzimumu līdztiesība apdraudējuma apstākļos, īpašas grupas ir visvairāk ietekmētas

Nesen ieviestais 2022. gada dzimumu līdztiesības indekss, ar ko mēra dzimumu līdztiesības stāvokli ES, liecina, ka progress ir ļoti lēns, un tas ir tikai par 0,6 punktiem vairāk nekā pagājušā gada izdevumā. Rezultātā ES vidējais rādītājs tagad ir 68,6 punkti no 100 punktiem, kas ir tikai par 5,5 punktiem augstāks nekā 2010. gadā.

Ņemot vērā to, ka 2022. gada dzimumu līdztiesības indekss pirmo reizi ir vērsts galvenokārt uz 2020. gada pirmā pandēmijas gada datiem, vērtējumi ir spēcīgi brīdinājuma signāli pastāvīgās nenoteiktības un satricinājuma apstākļos.

“Vissteidzamāk ir tas, ka šā gada rezultāti pirmo reizi kopš 2010. gada ir samazinājušies vairākās jomās,” saka EIGE direktore Carlien Scheele.

“Šis jautājums ir steidzami jāpārbauda, jo mūsu rezultāti liecina, ka konkrētas cilvēku grupas, kas krīzes laikā parasti ir neaizsargātākās situācijās, ir visvairāk apdraudētas, jo joprojām pastāv izteikti dzimumu aspekti. Mēs nevaram atļauties aizmirst par dzimumu līdztiesību,” viņa apgalvo.

Eiropas līdztiesības komisāre Helena Dalli sacīja: *“Mūsu apņemšanās nodrošināt dzimumu līdztiesību ir jā saglabā nelokāma. Pēc pandēmijas, Krievijas agresijas Ukrainā un tās izraisītās ekonomikas krīzes gan reģionālajām iestādēm, gan ES valstīm savos budžeta un politikas pasākumos ir jāņem vērā dzimumu līdztiesība. Sievietes visā to daudzveidībā nedrīkst zaudēt.*

Ir ļoti svarīgi redzēt progresu saistībā ar mūsu tiesību aktu priekšlikumiem, uzlabot dzimumu līdzsvaru uzņēmumu valdēs, nodrošināt darba samaksas pārredzamību un izbeigt vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē. Es aicinu visas ieinteresētās personas darīt visu iespējamo, lai sievietēm un vīriešiem nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas, drošību un vienlīdzīgu ietekmi.”

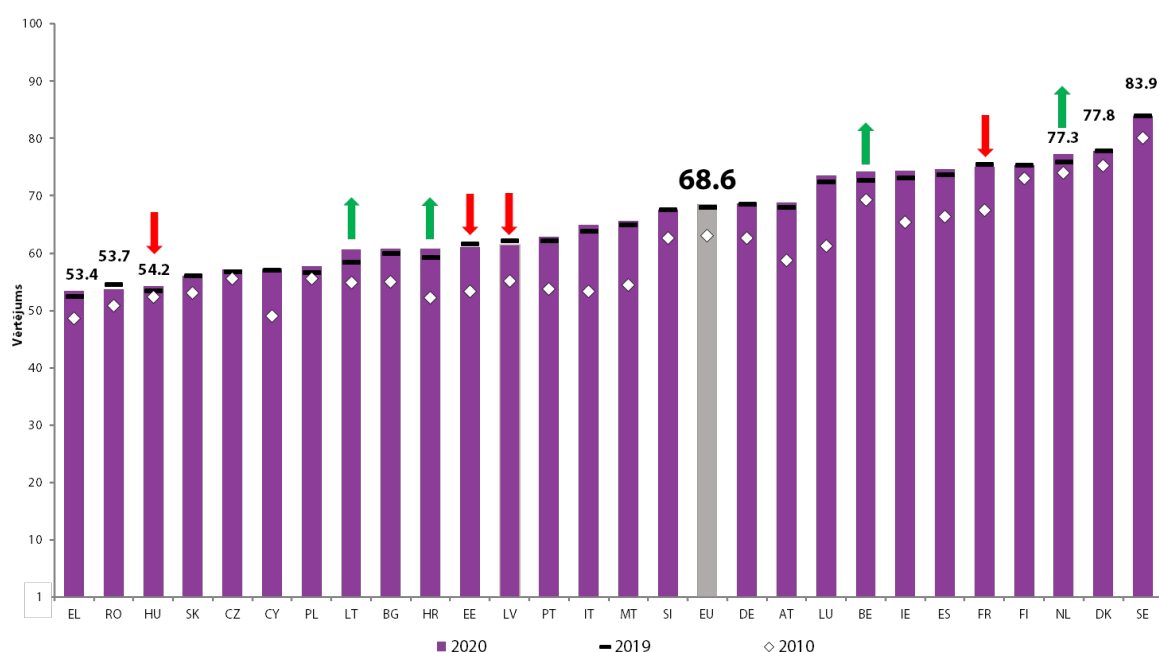
Pirmo reizi kopš tā izveides dzimumu līdztiesības indeksā ir reģistrēts rezultātu samazinājums vairākās pamatindeksu kategoriju jomās. Līdzdalības darbā rādītāju samazināšanās norāda uz to, ka sievietes arvien biežāk strādā mazāk savas dzīves gadu, tādējādi kavējot karjeras un pensiju izredzes. Turklāt 2020. gadā formālās un ikdienējās izglītības pasākumos piedalījās mazāk sieviešu nekā vīriešu. Tā kā Covid-19 radīja vēl nepieredzētu spiedienu uz veselības nozari, samazinājās dzimumu līdztiesība attiecībā uz veselības stāvokli un piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem.

Ja tas nebūtu panākts attiecībā uz progresu varas jomā, indekss būtu piedzīvojis vispārēju vērtējuma samazinājumu. Liela daļa šā progressa ir saistīta ar sieviešu lielāku līdzdalību ekonomisko un politisko lēmumu pieņemšanā, kas savukārt ir saistīta ar tiesību aktos noteiktu kvotu ieviešanu dažās ES dalībvalstīs. Tas uzsver, cik svarīga ir politiskā vienošanās, ko Eiropas Parlaments un ES Padome panāca 2022. gada jūnijā par direktīvu, lai uzlabotu dzimumu līdzsvaru uzņēmumu valdēs.

Ļoti svarīgi ir arī novērtēt pandēmijas ietekmi uz konkrētām cilvēku grupām. Piemēram, gados vecākas sievietes un vīrieši, kā arī sievietes un vīrieši ar invaliditāti ziņoja par lielākām neapmierinātām medicīnisko pārbažu vajadzībām pandēmijas gadā. Turklāt pandēmijas ekonomisko seku dēļ jaunas sievietes saskārās ar augstāku bezdarba līmeni, un migrantu izcelsmes sievietes bija pakļautas vēl lielākam riskam.

Papildu tiešsaistes aptauja, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta kritiskiem aspektiem saistībā ar laiku, kas pavadīts neapmaksātai aprūpei, atklāja vispārējo aprūpes pienākumu pieaugumu pandēmijas laikā. Tomēr šis pieaugums nebija vienmērīgi sadalīts starp sievietēm un vīriešiem, tādējādi palielinot pastāvošo dzimumu nevienlīdzību. Tas jo īpaši attiecas uz augstas intensitātes bērnu aprūpi, kur 40 % sieviešu salīdzinājumā ar 21 % vīriešu vismaz četras stundas pavada, lai aprūpētu mazus bērnus. Pandēmijas laikā palielinājās arī laika ziņā ietilpīgo mājas darbu atšķirība starp dzimumiem — 20 % sieviešu salīdzinājumā ar 12 % vīriešu veic mājas darbus vismaz četras stundas dienā.

Arī valstu rādītāji joprojām uzrāda neviendabīgu ainu. Labākie rezultāti ir Zviedrija, Dānija un Nīderlande, lai gan virzība uz dzimumu līdztiesību Zviedrijā un Dānijā apstājās. Tikmēr Grieķija, Ungārija un Rumānija visvairāk cīnās, lai veicinātu dzimumu līdztiesību. Pozitīvāk ir tas, ka kopš pēdējā izdevuma visbūtiskākais indeksa rādītāju pieaugums tika konstatēts Lietuvā, Beļģijā, Horvātijā un Nīderlandē.

2022. gada dzimumu līdztiesības indekss

Ņemot vērā iepriekš minēto, *EIGE* pirmo reizi Briselē un tiešsaistē organizē divu dienu dzimumu līdztiesības forumu. Mērķis ir izvirzīt viskritiskākos jautājumus, kas skar dzimumu līdztiesību ES, vairākās paneldiskusijās, praktiskos semināros un pieredzes apmaiņas sesijās. Apvienojot augsta līmeņa politisko lēmumu pieņēmējus, praktiķus un pilsonisko sabiedrību, apņemšanās un darbības, lai īstenotu #3StepsForward, tiks apzinātas 2024. gadā plānotajā pārraudzības forumā.

More information about the Gender Equality Index [here](#).
Media contact: Georgie Bradley: +370 6 982 7826 georgie.bradley@eige.europa.eu